

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-14>

УДК 339.9:005

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФУНКЦІОНАЛЬНОЇ ДІАГНОСТИКИ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

THEORETICAL ASPECTS OF FUNCTIONAL DIAGNOSTICS OF FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY

Стамбульська Христина Богданівна

студентка,

Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8601-4117>

Передало Христина Станіславівна

кандидат економічних наук, доцент,

Національний університет «Львівська політехніка»

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3972-6178>

Stambulska Khrystyna, Peredalo Khrystyna

Lviv Polytechnic National University

Розглянуто сутність поняття «діагностика» в розрізі аналізу її трактувань вітчизняних та іноземних науковців, її теоретичні аспекти, охарактеризовано значення функціональної діагностики, її роль та завдання в діяльності підприємства. У ході дослідження наукових джерел щодо поняття «функціональна діагностика» зауважено, що на разі відсутній єдиний підхід щодо її трактування та визначення індикаторів її проведення. Підмічено, що діагностика є аналітично-інформаційним інструментом, використання якого дає змогу ідентифікувати стан діяльності підприємства, підрозділу, окремого працівника в залежності від обраних цілей. Окреслено основні складові системи діагностики: суб'єкти, цілі, об'єкти, функції, технології здійснення, методи, методика, бізнес-індикатори, критерії та ресурсне забезпечення, визначено їх особливості, підхід до їх розроблення, що виокремлюються низкою науковцями, відображено роль функціональної діагностики у процесі реалізації управлінських функцій: планування, організування, мотивування, контролювання та регулювання, окреслено базу бізнес-індикаторів, що доцільно застосувати при її здійсненні, визначено основні чинники, що впливатимуть на підбір та формування бази індикаторів.

Ключові слова: функціональна діагностика, система, види діагностик, управлінські функції, бізнес-індикатори.

Diagnostics is an integral part of the company's activity, because its implementation allows you to identify shortcomings, deviations and problems that occur within its boundaries. Its role is especially growing during the development of the market economy, as it requires company managers to increase the efficiency of their production process, ensure the competitiveness of products and services offered by them, due to the activation of the organization, the use of effective forms of management and the correct approach to management activities. In this regard, functional diagnostics is considered a tool with which management can identify the state of a separate unit, type of activity in order to identify trends in its development, problems or shortcomings that have a direct impact on the achievement of the company's goals, its financial performance, and as a result, on its competitiveness market. Functional diagnosis in the management system occupies an important place in terms of the implementation of the control function, which implies its application in relation to other management processes. The article examines the essence of the concept of "diagnosis" in terms of the analysis of its interpretations by domestic and foreign scientists, its theoretical aspects, characterizes the meaning of functional diagnostics, its role and tasks in the enterprise. During the study of scientific sources regarding the concept of "functional diagnostics", it was noted that there is currently no unified approach to its interpretation and determination of indicators for its implementation. It was noted that diagnostics is an analytical and informational tool, the use of which makes it possible to identify the state of activity of the enterprise, division, individual employee depending on the chosen goals. The main components of the diagnostic system are outlined: subjects, goals, objects, functions, implementation technologies, methods, techniques, business indicators, criteria and resource provision, their features are determined, the approach to their development, which are distinguished by a number of scientists, the role is reflected of functional diagnostics in the process of implementation of management functions: planning, organization, motivation, control and regulation, the base of business indicators that should be used in its implementation is outlined, the main factors that will influence the selection and formation of the base of indicators are defined.

Key words: functional diagnostics, system, types of diagnostics, managerial functions, business indicators.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сучасні умови ведення господарської діяльності під впливом стрімкого розвитку ринкової економіки та глобалізаційних процесів створюють необхідність до систематичного аналізу функціонування організації, з метою ідентифікації її стану та тенденцій розвитку враховуючи вплив факторів зовнішнього середовища. Важливим аспектом в забезпеченні ефективної діяльності підприємства є прийняття оптимальних управлінських рішень на основі ґрунтовної інформаційної бази щодо окремих аспектів розвитку, формування якої забезпечується в процесі здійснення діагностики. На сьогоднішні науковцями досить мало уваги приділяється поняттю «функціональна діагностика», її особливостям, що негативно впливає на процес її реалізації, що і є **невирішеною проблемою**. З огляду на це, виникає необхідність щодо додаткового дослідження наукових джерел, а також формування єдиного трактування поняття функціональної діагностики, визначення індикаторів її проведення для підвищення ефективності її здійснення в межах організацій.

Аналіз останніх досліджень. Першочергово поява та застосування поняття «діагностика» мало місце в медичній сфері, пізніше її використання спостерігається і в інших галузях. Так, термін «діагностика» з грецької мови трактується як «точно розпізнати, досліджувати, скласти думку» [1; 2]. Поняття «діагностика» досліджується у низці наукових праць вітчизняних та зарубіжних авторів, таких як: І. В. Кривов'язок, В. В. Коваленко, І. А. Юр'єва, Т. О. Загорна, А. І. Муравйова, Р. Шніпер, В. Глухов, Ю. Бахрамов, Ю. О. Татаруєв, А. П. Гречан, Н. Ю. Радіонова, Н. І. Сарай, В. А. Верба, Т. І. Решетняк, Е. М. Коротков, І. А. Бланк, Ю. В. Степанов та інші [3–14]. У табл. 1 представлено основні визначення поняття «діагностика».

Узагальнюючи вище наведені визначення, доцільно стверджувати, що поняття «діагностика» є досить широким, оскільки передбачає її застосування в різних сферах діяльності, однак в економіці та підприємницькій діяльності науковці зійшлись до думки, яка відображає основні ключові слова, що характерні цьому поняттю, як: процес, функція, оцінювання, ідентифікація стану, виявлення проблем, відхилень та недоліків.

Одним із аспектів здійснення діагностики підприємства є визначення її виду, оскільки він матиме вплив не тільки на процедуру її

реалізації, але й на формування цілей, масштабність, а також на побудову ґрунтовної інформаційної бази, на основі якої прийматимуться подальші управлінські рішення. В економічній науці виокремлюють значну кількість підходів до її визначення за окремими класифікаційними ознаками.

Так, Ю. О. Татаруєв виділяє три основні класифікаційні ознаки, які виокремлюють декілька видів діагностики, а зокрема: залежно від способу отримання і оцінки результатів (кількісна і якісна); за характером об'єкта діагностики (структурна, організаційна та функціональна); залежно від періодичності проведення (систематична та епізодична) [15; 16].

Функціональна діагностика зовнішньоекономічної діяльності дає змогу опосередковано оцінити, проаналізувати та ідентифікувати стан окремого підрозділу чи структурної одиниці підприємства, з метою формування інформаційної бази, яка слугуватиме підґрунтям для прийняття подальших управлінських рішень, з метою усунення відхилень та вирішення виявлених проблем в його межах для досягнення поставлених цілей організації та обґрунтування рішення на рахунок проведення реорганізації підприємства [17].

Досліджуючи питання функціональної діагностики зовнішньоекономічної діяльності виявлено, що науковцями достатньо мало приділяється уваги. У працях Р. М. Скриньковського, С. Б. Довбня, М. Я. Нагірна, О. М. Вакульчика, О. Є. Кузьміна, О. Г. Мельник відображаються основні аспекти здійснення діагностики ефективності зовнішньоекономічної діяльності [18]. Однак доцільно зазначити, що одним із аспектів здійснення діагностики, в не залежності від її виду, є формування системи діагностики, яка передбачає врахування основних її елементів: суб'єкти, об'єкти, цілі, функції, технології здійснення, методи, методики, бізнес-індикатори, критерії та ресурсне забезпечення.

Суб'єктами функціональної діагностики слід вважати власне керівників підприємства, його власників. Об'єктом ж виступатиме окремий підрозділ організації чи структурна одиниця. Ціллю функціональної діагностики є ідентифікація реального стану та особливостей процесів функціонування підрозділу підприємства, трактування отриманих результатів з метою прийняття управлінського рішення, які сприятимуть підвищенню його ефективності, що покращить діяльність підприємства в конкурентних умовах та забезпечить стабільний розвиток.

Таблиця 1

Трактування сутності поняття «діагностика»

№ з/п	Науковець	Трактування
1	І. В. Кривов'язок	Діагностика – процес, що передбачає дослідження стану об'єкта, визначення відхилень від стабільного процесу використовуючи наявний методологічний інструментарій, щоб виявити недоліки, проблеми, вузькі місця, як поточних так і таких, що матимуть місце в майбутньому, а також з метою їх уникнення, зменшення впливу та вирішення на основі розроблення та прийняття раціональних управлінських рішень.
2	В. В. Коваленко	Передбачає регулярний збір, представлення, аналізування та інтерпретації даних відповідними методами в розрізі певних аспектів, що притаманні виробничо-господарській діяльності організації.
3	І. А. Юр'єва	Виокремлює два напрями діагностики: оперативний та стратегічний. Діагностика, яка спрямована на аналізування поточних та оперативних управлінських рішень називається оперативна. Стратегічна діагностика проводиться з метою оцінювання ефективності запропонованої стратегії діяльності, сильних та слабких сигналів, що здійснюють вплив на організацію із зовнішнього середовища, а також дослідження стратегічних позиції компанії.
4	Т. О. Загорна	Діагностика – це функція, що дає змогу встановити зв'язок між дослідником з споживачами, ринком та конкурентами, а також іншими елементами зовнішнього середовища.
5	А. І. Муравйов	Один із способів, щоб визначити характер відхилень від нормального перебігу процесу господарської діяльності враховуючи характерні ознаки, що властиві окремому об'єкту.
6	Р. Шніппер	Передбачає ідентифікацію стану суб'єкта діагностики, визначення впливу факторів на розвиток соціально-економічних процесів та виділення недоліків, відхилень від стабільного розвитку.
7	В. Глуховим та Ю. Бахрамовим	Діагностика – це сукупність досліджень, пов'язаних із окресленням цілей діяльності підприємства, способів її досягнення та визначення відхилень, недоліків.
8	Ю. О. Тараруєв	Всебічний аналіз поточного стану та потенційних перспектив розвитку організації з метою вирішення проблем і використання переваг, які мають місце та виникають в процесі діяльності підприємства.
9	А. П. Гречан, Н. Ю. Радіонова	Процес, що передбачає виділення та визначення негативних або позитивних тенденцій у діяльності організації враховуючи локальні зміни чи певні залежності, а зокрема показники, які здійснюють значний вплив на забезпечення ефективності діяльності організації.
10	Н. І. Сарай	Діагностика – аналіз та регулярне оцінювання основних напрямків діяльності організації, яке здійснюється з метою ознайомлення та ідентифікації поточного стану підприємства, а також виокремлення внутрішніх резервів, які націлені на його майбутній розвиток.
11	В. А. Верба, Т. І. Решетняк	Детальний та поглиблений процес аналізування проблеми, визначення факторів, які здійснюють вплив на них, а також збір та групування необхідної інформації, яку використовують для прийняття рішень, а також виокремлення ключових аспектів взаємозалежності між проблемами, цілями та кінцевими результатами діяльності організації.
12	Е. М. Коротков	Діагностика – визначення стану досліджуваного об'єкта, предмета чи процесу управління в розрізі впровадження та виконання певних процедур, з метою виявлення в них недоліків та вузьких місць.
13	І. А. Бланк	Відправна точка при аналізі системи управління, що передбачає регулярне оцінювання параметрів, використовуючи дані фінансового обліку, із застосуванням стандартизованих процедур.
14	Ю. В. Степанов	Діагностика – система методів, які використовуються для аналізу факторів розвитку соціально-економічних процесів, оцінювання стану та визначення недоліків та відхилень від стабільного розвитку, а також виокремлення їх впливу на діяльність та становлення регіональних ринків.

Джерело: сформовано на основі джерел [3–14]

Технологія здійснення функціональної діагностики зовнішньоекономічної діяльності полягає у виконанні 3 етапів: підготовчий (інформаційно-аналітичне забезпечення), основний (аналітично-розрахунковий), завершальний (управлінський) [5; 23].

Аналізуючи економічну літературу є підстави стверджувати, що чіткого виокремлення функцій діагностики на сьогодні відсутнє. Однак у працях науковці О. Є. Кузьмін та О. Г. Мельник виокремлюють декілька функцій діагностики, які можна застосовувати і до функціональної діагностики, а зокрема: інформаційна (передбачає систематичний збір інформації щодо сфер функціонування підприємства); аналітична (передбачає деталізацію виробничо-господарської діяльності організації за складовими залежно від аналітичних цілей); ідентифікаційна (передбачає визначення поточного, ретроспективного та перспективного стану організації); антикризова (спрямована на розроблення заходів щодо вирішення кризових явищ); регулювальна (спрямована на усунення виявлених недоліків, проблем); попереджувальна (дає можливість виявити потенційні ризики та розробити ряд заходів для їх запобігання); спрямовувальна (забезпечує розроблення заходів на основі отриманих результатів, які спрямовуються на покращення стану об'єкта діагностики) [19–24].

При здійсненні діагностики, яка виступає дослідницьким процесом, ключову роль відіграють основні вимоги до його реалізації [22]: автентичність, тобто побудованим на достовірній інформації; об'єктивність, перед початком діагностики відповідальним особам необхідно розробити процедуру оцінювання та сформулювати програму дослідження об'єкта; точність, передбачає врахування цілей, завдання та відповідність вимогам, що тісно пов'язані із такими функціями як: планування, організування та контролювання.

Як і кожен процес, функціональна діагностика ґрунтується на певних принципах, дотримання яких забезпечить результативність її проведення. Досліджуючи праці вітчизняних науковців Кузьмін О. Є., Татаруєв Ю. О., Мельник О. Г., Петришин Н. Я доцільно виокремити основні принципи, що обґрунтовані у їх працях [23]: цілеспрямованість, об'єктність, системність, об'єктивність, уніфікованість, декомпозиційність, інтегрування, адекватність, гнучкість, оптимальність, конкретність, повнота, часова погодженість, логічність, динамічність, економічна доцільність, достовірність

інформаційної бази, завершеність, дієвість [20; 21; 23].

У процесі здійснення господарської діяльності кожне підприємство прагне досягти певних цілей, які відображаються через систему окремих взаємопов'язаних показників. Базою для прийняття рішень в організації є не тільки система внутрішньої інформації, але й особливості взаємодії на ринку, що передбачає необхідність врахування, дослідження впливу зовнішніх чинників на показники діяльності підприємств. З метою здійснення функціональної діагностики зовнішньоекономічної діяльності в межах організації доцільно виокремити перелік індикаторів, що входять до її структури та дозволять комплексно відобразити стан функціонування підрозділу та його вплив на діяльність підприємства (рис. 1).

Як і будь-який процес в межах підприємства діагностика потребує певного ресурсного забезпечення для її здійснення, а зокрема: технічне (комп'ютерна техніка, спеціалізовані прилади), програмне (аналітичні програми); інформаційне, кадрове (працівники із відповідним рівнем кваліфікації та досвіду) та матеріальне забезпечення.

Застосування охарактеризованих вище елементів системи функціональної діагностики забезпечить ефективність її реалізації, що є ключовим аспектом для формування ґрунтовної інформаційної бази, яка використовуватиметься для подальшого прийняття оптимальних управлінських рішень. Керівники повинні забезпечити необхідні умови для проведення діагностики та в першу чергу окреслити її систему з метою уникнення збоїв, неузгоджень, проблем при її виконанні.

Формулювання цілей статті. Метою статті є представлення теоретичних аспектів функціональної діагностики зовнішньоекономічної діяльності, її місце в реалізації управлінських процесів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналізуючи визначення поняття «діагностика», трактування його сутності окремими вітчизняними науковцями, нами було підсумовано, що функціональна діагностика – це процес, який має на меті оцінювання, аналізування та ідентифікацію стану підрозділу, структурної одиниці організації, для формування інформаційної бази, яка забезпечуватиме підґрунтя для подальшого прийняття управлінських рішень, спрямованих на вирішення виявлених недоліків, відхилень та проблем в його межах для досягнення кінцевих

Бізнес-індикатори функціональної діагностики зовнішньоекономічної діяльності	За способом отримання	Абсолютні	Обсяг експорту, обсяг імпорту, обсяг накладних витрат на експорт/імпорт, середній залишок коштів, кількість отриманих рекламацій, сума рекламацій, кількість задоволених рекламацій, обсяг використання торговельної марки фірми, обсяг експорту нових товарів.
		Відносні	Індекс вартості, індекс ціни, індекс кількості, індекс фізичного обсягу, індекс кількісної структури, коефіцієнти зобов'язань з експорту та імпорту за вартістю, за ціною, за фізичним обсягом, середня тривалість обороту експортно-імпортних операцій.
	За відображенням результатів	Індикатори ефекту та ефективності	Валютна ефективність експорту/імпорту, ефективність експорту/імпорту, середня тривалість обороту експортної (імпортної) операції, коефіцієнт віддачі коштів від експортних/імпортних операцій, ефективність реалізації експортної продукції на внутрішньому ринку.
		Індикатори, які стосуються структурного підрозділу	Рівень розвитку комунікаційних зв'язків, рівень конфліктності, рівень відповідальності працівників, індекс лояльності працівників, рівень освіченості.
	За змістовим наповненням	Кадрові	Штатна, середньоспискова, явкова чисельність працівників, коефіцієнт плинності кадрів.
		Соціальні	Фонд основної та додаткової заробітної плати, витрати на оплату праці, відрахування на соціальні заходи, середня заробітна плата
		Часові	Календарний, номінальний, ефективний фонд робочого часу.
		Загальноекономічні	Рівень інфляції; рівень кредитної ставки у національній валюті; рівень кредитної ставки у іноземній валюті; рівень мінімальної заробітної плати; валютний курс; податкові ставки.

Рис. 1. Бізнес-індикатори функціональної діагностики зовнішньоекономічної діяльності

Джерело: сформовано на основі джерел [22–25]

цілей підприємства та обґрунтування рішення щодо проведення реорганізації компанії.

Важливим є той факт, що при здійсненні функціональної діагностики зовнішньоекономічної діяльності суб'єктам необхідно враховувати вплив факторів внутрішнього та зовнішнього середовища не тільки на діяльність підрозділу, але й на процес її здійснення. До факторів внутрішнього середовища, що здійснюватимуть вплив на процес діагностики доцільно віднести: рівень відповідності цілей функціональної діагностики загальним цілям підприємства; рівень технологічного та програмного забезпечення; рівень досвіду працівників щодо проведення діагностики; розмір та спеціалізація підприємства; доступність інформаційною бази. Серед факторів зовнішнього середовища, що здійснюватимуть вплив на реалізацію функціональної

діагностики, слід виокремити наступні: законодавча база у сфері зовнішньоекономічної діяльності, управлінні персоналом; рівень глобалізаційних економічних систем; рівень конкуренції; соціально-культурні обставини.

У результаті дослідження системи функціональної діагностики зовнішньоекономічної діяльності, нами пропонується розглянути її реалізацію в контексті загальних функцій менеджменту, а саме: планування, організування, мотивання, контролювання, регулювання, оскільки вони системно взаємодіють в процесі діагностики (рис. 2) [20; 21; 22]. Доцільність такого розгляду полягає в тому, що функціональна діагностика повинна враховувати стратегію розвитку та цілі підприємства.

Діагностику доцільно вважати однією із складових функцій контролювання, оскільки її реалізація дозволяє виявити недоліки, про-

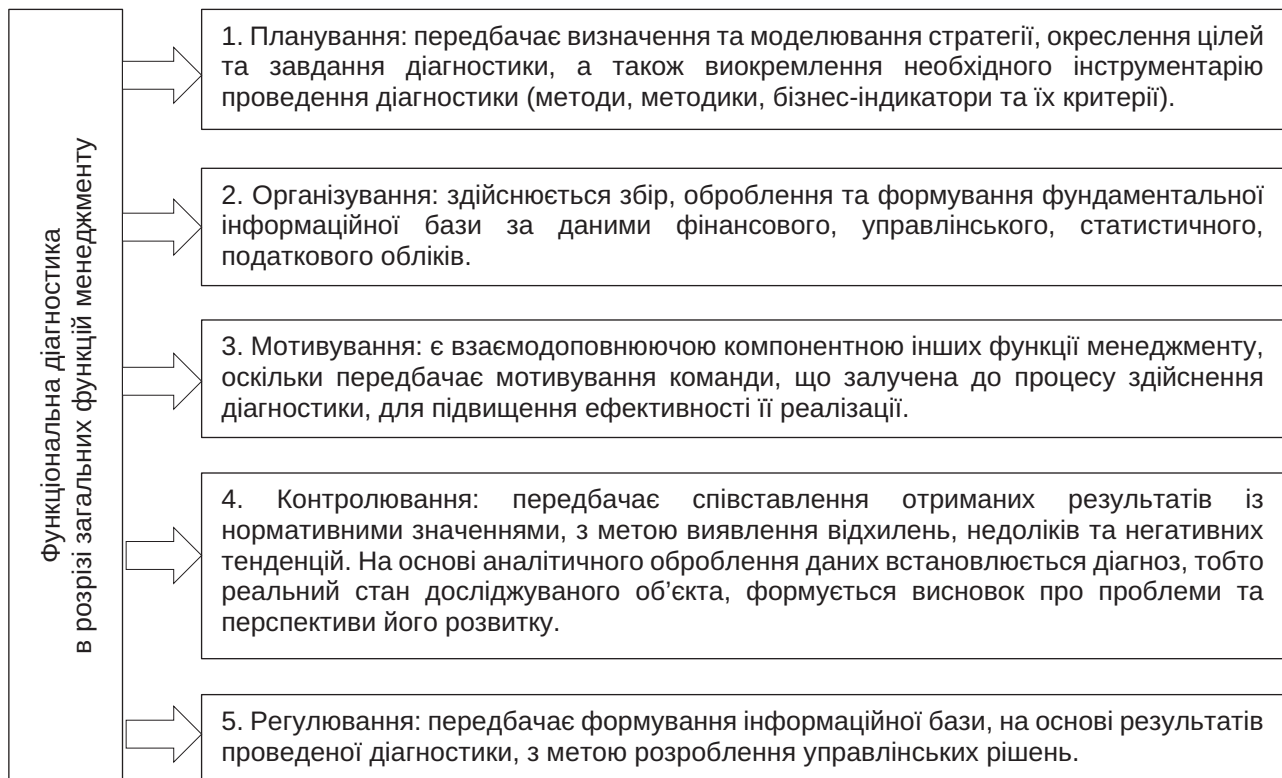

Рис. 2. Функціональна діагностика в розрізі загальних функцій менеджменту

Джерело: сформовано авторами

блеми у господарській діяльності та сформувати підґрунтя для прийняття і оптимізації управлінських рішень. Однак потрібно врахувати, що контролювання є ширшим поняттям, ніж діагностика, адже передбачає також інші види управлінської діяльності, а саме: спостереження та облік. З огляду на те, що в розрізі контролювання відстежуються результати функцій планування, організування та мотивування, діагностика безпосередньо буде присутня при їх реалізації.

Розглядаючи діагностику як підфункцію контролювання слід зазначити, що вона враховує певні складові: оцінювання (визначення ключових ознак, характеристик, параметрів (показників, індикаторів), властивостей); аналіз із аргументацією (ретельне дослідження структури, динаміки, тенденцій тощо); ідентифікування (передбачає визначення відхилень параметрів від критеріїв або стандартів, формулювання діагнозу) [20].

Проаналізувавши вплив функціональної діагностики зовнішньоекономічної діяльності на загальні функції менеджменту, нами рекомендовано систему індикаторів, що варто використовувати при її здійсненні з метою формування ґрунтовної інформаційної бази для подальшого прийняття управлінських

рішень (рис. 3). Запропонований перелік бізнес-індикаторів дозволить керівництву отримати широку та ґрунтовну картину щодо стану діяльності підрозділу підприємства, визначити його вплив на фінансову результативність організації. Важливим моментом при формуванні бази індикаторів є врахування відповідальними особами факторів, які впливатимуть на процедуру їх добру, зокрема: цілі діагностики, вид організаційної структури, кваліфікація працівників, корпоративна культура, розміри та специфіка діяльності підприємства, ресурсне забезпечення організації.

Висновки. Функціональна діагностика є важливим інформаційно-аналітичним інструментом в забезпеченні ефективності діяльності підприємства, оскільки ідентифікує проблеми, виявляє недоліки та відхилення, їх вплив на результативність організації, а також здійснює оцінку ефективності раніше прийнятих управлінських рішень. Розуміння її важливості, а також місце в системі менеджменту дозволяє керівникам оптимізувати управлінську діяльність за рахунок уникнення та вирішення проблемних моментів, що, як наслідок, здійснює позитивний ефект на конкурентоспроможність організації на ринку.

Рис. 3. Рекомендована система індикаторів здійснення функціональної діагностики зовнішньоекономічної діяльності за управлінськими процесами

Джерело: сформовано авторами

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Косянчук Т. Ф., Лук'янова В. В., Майорова Н. І., Швид В. В. Економічна діагностика: навч. посіб. Львів : Новий світ – 2000, 2009. 452 с.
2. Дробишева О. О., Головіна Д. В. Сучасні підходи до визначення поняття «економічна діагностика». *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2014. № 5. С. 175–176. URL: https://old-zdia.znu.edu.ua/gazeta/evzdia_7_171.pdf
3. Кривов'язюк І. В. Економічна діагностика: навч. посіб. Київ : Центр учб. л-ри, 2013. 191 с.
4. Коваленко В. В. Теоретичні підходи у визначенні сутності діагностики підприємства, *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2016. № 2 (1). С. 17–20. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2016_2%281%29_5
5. Юр'єва І. А. Необхідність упровадження механізму діагностики елементів економічної безпеки підприємства під час антикризового управління. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. № 5. С. 267–270. URL: http://economyandsociety.in.ua/journal/5_ukr/48.pdf
6. Загорна Т. О. Економічна діагностика. Навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2007. 400 с.
7. Лук'янова В. В. Сучасний стан теоретичних основ діагностики діяльності підприємств. *Економічні науки. Серія «Економіка і менеджмент»: Збірник наукових праць. Луцький національно технічний університет*. 2010. Вип. 7(2). Ч. 2. URL: http://www.nbuv.gov.ua/ujrn/soc_gum/en_em/2010_7_2/22.pdf
8. Мулик Т. О. Організація діагностики діяльності підприємства та його бізнес-процесів: теоретико-методичні підходи. *Modern Economics*. 2019. № 17. С. 158–164. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V17\(2019\)-25](https://doi.org/10.31521/modecon.V17(2019)-25).
9. Тараруєв Ю. О. Конспект лекцій з курсу «Економічна діагностика». Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Харків : ХНАМГ, 2012. 93 с.
10. Гречан А. П., Радіонова Н. Ю. Діагностика ефективності діяльності підприємств. *Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2011. № 10 (164). Ч. 1. С. 56–61.
11. Сарай Н. І. Економічна діагностика : навчальний посібник. Тернопіль : ТНЕУ, 2015. с. 165
12. Вербя В. А., Решетняк Т. І. Організація консалтингової діяльності. Київ, 2000. 241 с.
13. Овчаренко Ю. А. Діагностування економічної безпеки підприємства. *Ефективна економіка*. 2015. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4562>
14. Ткаченко А. М. Управління економічної діагностикою будівельного підприємства, як основа його ризик-менеджменту, *Ефективна економіка*. 2012. № 6. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1756>

15. Кременець Ю. Діагностика підприємства: сутність та класифікація. *Менеджмент та маркетинг бізнес-структур в неоіндустріальній економіці*. 2020. С. 653–655. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/19204/1/653-655%20Kremenec.pdf>
16. Андрушків Б. М., Піхурко А. І. Управлінська діагностика як спосіб пошуку напрямів покращення системи менеджменту на підприємстві. *Актуальні засади сучасних технологій: Матеріали IV Міжнародної науково-технічної конференції молодих учених та студентів (м.Тернопіль 25–26 листопада)*. Тернопіль. 2015. С. 168–169.
17. Карачин Н. П., Сметанюк О. А., Вітюк А. В., Мукоїд Д. Д. Діагностика ефективності зовнішньоекономічної діяльності, Економічні науки. 2021. № 3. С. 101–107. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/03/2021-en-3-16.pdf>
18. Бояринова К. О., Шевчук О. А., Рощина Н. В. Особливості імплементації функціональної діагностики на підприємстві, як інноваційної екосистеми. *Ефективна економіка*. 2023. № 5. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1559>
19. Скриньковський Р. М. Діагностика в системі менеджменту підприємства, *Проблеми економіки*. 2016. № 3. С. 199–205. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2016_3_26
20. Назаренко І. М. Діагностика в системі менеджменту суб'єктів агробізнесу. *Економіка: реалії часу*. 2016. № 1(23). С. 114–122. URL: <https://economics.net.ua/files/archive/2016/No1/114.pdf>
21. Мулик Т.О., Марченко С.О. Роль економічної діагностики в діяльності підприємства. *Розвиток обліку, аналізу і аудиту суб'єктів суспільного інтересу* : тези виступів Міжнар. наук. конф. 2017. С. 343–345. URL: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/343.pdf>
22. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г., Петришин Н. Я. Соціально-економічна діагностика діяльності підприємства в умовах глобалізації: сутність, види, принципи здійснення. *Логістика. Вісник Нац. ун-ту "Львівська політехніка"*. 2010. № 690. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/11959/1/109.pdf>
23. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Економічна діагностика: навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 318 с.
24. Карачин Н. П., Сметанюк О. А., Вітюк О. А., Мукоїд Д. Д. Діагностика ефективності зовнішньоекономічної діяльності. *Економічні науки. Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. № 3. С. 101–107. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/03/2021-en-3-16.pdf>
25. Козак Ю. Г., Логвінова Н. С., Ковалевський В. В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: навч. посіб. Київ : Освіта України. 2012. 272 с.
26. Кузьмін О. Є., Мельник О. Г. Обґрунтування інструментарію полікритеріальної діагностики діяльності машинобудівних підприємств в умовах економічної кризи, *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2010. Вип. 21. С. 27–33. URL: http://tppe.econom.univ.kiev.ua/data/2010_21/Zb21_04.pdf

REFERENCES:

1. Kosianchuk T. F., Lukianova V. V., Maiorova N. I., Shvyd V. V. (2009) *Ekonomichna diahnostyka: navch. posib. [Economic diagnosis: education. manual]*. Lviv: Novyi svit – 2000, 2009. 452 p. (in Ukrainian)
2. Drobysheva O. O., Holovina D. V. (2014) Suchasni pidkhody do vyznachennia poniattia «ekonomichna diahnostyka». [Modern approaches to defining the concept of "economic diagnosis"]. *Ekonomichniy visnyk Zaporizkoi derzhavnoi inzhenernoi akademii*. Vol. 5, pp. 175–176. Available at: https://old-zdia.znu.edu.ua/gazeta/evzdia_7_171.pdf
3. Kryvoviazuk I. V. (2013) *Ekonomichna diahnostyka: navch. posib. [Economic diagnosis: education. manual]*. Kyiv: Tsentr uchb. l-ry, 191 p. (in Ukrainian)
4. Kovalenko V. V. (2016) Teoretychni pidkhody u vyznachenni sutnosti diahnostyky pidprijemstva [Theoretical approaches in determining the essence of enterprise diagnostics]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu. Ekonomichni nauky*, vol. 2 (1), pp. 17–20. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vchnu_ekon_2016_2%281%29_5
5. Iurieva I. A. (2016) Neobkhidnist uprovadzhennia mekhanizmu diahnostyky elementiv ekonomichnoi bezpeky pidprijemstva pid chas antykrizovoho upravlinnia [The need to implement a mechanism for diagnosing elements of economic security of the enterprise during anti-crisis management]. *Ekonomika i suspilstvo*, vol. 5, pp. 267–270. Available at: http://economyandsociety.in.ua/journal/5_ukr/48.pdf
6. Zahorna T. O. (2007) *Ekonomichna diahnostyka. Navchalnyi posibnyk [Economic diagnosis. Tutorial]*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury, 400 p. (in Ukrainian)
7. Luk'ianova V. V. (2010) Suchanyi stan teoretychnykh osnov diahnostyky diialnosti pidprijemstv [The current state of the theoretical foundations of enterprise diagnostics]. *Ekonomichni nauky. Seriiia «Ekonomika i menedzhment»*: Zbirnyk naukovykh prats. Lutskyi natsionalno tekhnichniy universytet, vol. 7(2). Ch. 2. Available at: http://www.nbuv.gov.ua/ujrn/soc_gum/en_em/2010_7_2/22.pdf

8. Mulyk T. O. (2019) Orhanizatsiia diahnostryky diialnosti pidpriumstva ta yoho biznes-protsesiv: teoretyko-metodychni pidkhody [Organization of diagnostics of enterprise activity and its business processes: theoretical and methodological approaches]. *Modern Economics*, vol. 17, pp. 158–164. Available at: [https://doi.org/10.31521/modecon.V17\(2019\)-25](https://doi.org/10.31521/modecon.V17(2019)-25)
9. Tararuiev Yu. O. (2012) Konspekt leksii z kursu «Ekonomichna diahnostryka» [Synopsis of lectures from the course "Economic diagnostics"]. Khark. nats. akad. misk. hosp-va. Kharkiv : KhNAMH, 93p. (in Ukrainian)
10. Hrechak A. P., Radionova N. Yu. (2011) Diahnostryka efektyvnosti diialnosti pidpriumstv [Diagnostics of the efficiency of enterprises]. *Visnyk skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalia*, vol. 10(164), Ch. 1, pp. 56–61.
11. Sarai N. I. (2015) Ekonomichna diahnostryka: navchalnyi posibnyk [Economic diagnosis: a study guide]. Ternopil: TNEU, 165 p. (in Ukrainian)
12. Verba, V. A. and Reshetniak, T. I. (2000), Orhanizatsiia konsaltnohoi diialnosti [Organization consulting activities]. Kyiv, 241 p. (in Ukrainian)
13. Ovcharenko Yu. A. (2015) Diahnostuvannia ekonomichnoi bezpeky pidpriumstva [Diagnosis of economic security of the enterprise]. *Efektyvna ekonomika*, vol. 11. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4562>
14. Tkachenko A. M. (2012) Upravlinnia ekonomichnoi diahnostrykoiu budivelnoho pidpriumstva, yak osnova yoho ryzyk-menedzhmentu [Management of economic diagnostics of a construction enterprise as the basis of its risk management]. *Efektyvna ekonomika*, vol. 6. Available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1756>
15. Kremenets Yu. (2020) Diahnostryka pidpriumstva: sutnist ta klasyfikatsiia [Diagnostics of the enterprise: essence and classification]. *Menedzhment ta marketynh biznes-struktur v neindustriialnii ekonomitsi*. P. 653–655. Available at: <https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/19204/1/653-655%20Kremenec.pdf>
16. Andrushkiv B. M., Pikhurko A. I. (2015) Upravlincka diahnostryka yak sposib poshuku napriamiv pokrashchennia systemy menedzhmentu na pidpriumstvi [Management diagnostics as a way of finding ways to improve the management system at the enterprise], *Aktualni zasady suchasnykh tekhnolohii: Materialy IV Mizhnarodnoi naukovo-tekhnichnoi konferentsii molodykh uchenykh ta studentiv* (Ternopil, November 25–26, 2015) Ternopil, pp. 168–169.
17. Boiarynova K.O., Shevchuk O.A., Roshchyna N.V. (2023) Osoblyvosti implementatsii funktsionalnoi diahnostryky na pidpriumstvi, yak innovatsiinoi ekosystemy [Features of the implementation of functional diagnostics at the enterprise as an innovative ecosystem]. *Efektyvna ekonomika*, vol. 5. Available at: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1559>
18. Skrynkovskiy R. M. (2016) Diahnostryka v systemi menedzhmentu pidpriumstva [Diagnostics in the enterprise management system]. *Problemy ekonomiky*, vol. 3, pp. 199–205. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pekon_2016_3_26
19. Nazarenko I. M. (2016) Diahnostryka v systemi menedzhmentu subiektiv ahrobiznesu [Diagnostics in the management system of agribusiness entities] *Ekonomika: realii chasu*. Vol. 1(23), pp. 114–122. Available at: <https://economics.net.ua/files/archive/2016/No1/114.pdf>
20. Mulyk T. O., Marchenko S. O. (2017) Rol ekonomichnoi diahnostryky v diialnosti pidpriumstva [The role of economic diagnostics in enterprise activity]. *Rozvytok obliku, analizu i audytu subiektiv suspilnoho interesu: tezy vystupiv Mizhnar. nauk. konf.* P. 343–345. Available at: <https://conf.ztu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/01/343.pdf>
21. Kuzmin O. Ie., Melnyk O. H., Petryshyn N. Ia. (2010), Sotsialno-ekonomichna diahnostryka diialnosti pidpriumstva v umovakh hlobalizatsii: sutnist, vydy, pryntsyipy zdiisnennia [Socio-economic diagnosis of enterprise activity in the conditions of globalization: essence, types, principles of implementation]. *Lohistyka. Visnyk Nats. un-tu "Lvivska politekhnika"*, vol. 690. Available at: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/11959/1/109.pdf>
22. Kuzmin O. Ie., Melnyk O. H. (2012) Ekonomichna diahnostryka: navch. posib. [Economic diagnosis: education. manual], Kyiv: Znannia. 318 p. (in Ukrainian)
23. Karachyn N. P., Smetaniuk O. A., Vitiuk O. A, Mukoid D. D. (2021) Diahnostryka efektyvnosti zovnishnoekonomichnoi diialnosti [Diagnostics of the effectiveness of foreign economic activity], *Ekonomichni nauky, Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu*, vol. 3, pp. 101–107. Available at: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2022/03/2021-en-3-16.pdf>
24. Kozak Yu. H., Lohvinova N. S., Kovalevskiy V. V. (2012) Zovnishnoekonomichna diialnist pidpriumstv: navch. posib. [Foreign economic activity of enterprises: education. manual]. Kyiv: Osvita Ukrainy. 272 p. (in Ukrainian)
25. Kuzmin O. Ie., Melnyk O. H. (2010) Obhruntuvannia instrumentarii polikryterialnoi diahnostryky diialnosti mashynobudivnykh pidpriumstv v umovakh ekonomichnoi kryzy [Justification of the toolkit of multi-criteria diagnostics of machine-building enterprises in the conditions of the economic crisis]. *Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky*, vol. 21, pp. 27–33. Available at: http://tppe.econom.univ.kiev.ua/data/2010_21/Zb21_04.pdf